

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2009. év december hó 15. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

- A könnyű testi sértés vétsége miatt a terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budakörnyéki Bíróság 6.B.38/2006/15. számú ítéletét és a Pest Megyei Bíróság 1.Bf.440/2007/3. számú végzését a II. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Budakörnyéki Bíróság a 2007. május 31-án kihirdetett 6.B.38/2006/15. számú ítéletével I. r. és a felülvizsgálattal érintett II. r. vádlottat egyaránt könnyű testi sértés vétségében mondotta ki bűnösnek, és ezért mindkét terheltet megrovásban részesítette. A felmerült bűnügyi költségről akként rendelkezett, hogy azt a terheltek, mint magánvádló és viszontvádló maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege a következő.

A II. r. terhelt érettségizett. Fényképész vállalkozó, kb. 100.000 Ft havi jövedelemmel. Nős, három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Vagyona egy telek és egy családi ház 1/2 része. Büntetlen előéletű. Az I. r. és a II. r. terheltek 2005. április 27-én 18 óra körül Ü. az önkormányzat épülete előtt hangos szóváltásba keveredtek. Ezt követően dulakodás alakult ki köztük, amelynek során mindketten pofon ütötték egymást.

A bántalmazástól a II. r. terhelt felső ajkán 1 cm-es vonalas sebzést, továbbá felső és alsó ajkán hámsérülést szenvedett, míg az I. r. terhelt arcán vérző sérülés keletkezett. Mindkét terhelt sérülésének gyógytartama 8 napon belüli volt.

A II. r. terhelt könnyű testi sértés vétsége miatt magánindítványát 2005. április 28-án terjesztette elő, míg az I. r. terhelt „2005. március 3-án” élt viszonyváddal könnyű sértés vétsége miatt.

Az ítéletet a magánvádló, illetőleg a viszonyvádló, továbbá az I. r. terhelt és védője tudomásul vette. Az ellen a II. r. terhelt és védője fellebbezett felmentés érdekében.

A Pest Megyei Bíróság a 2008. március 11-én kihirdetett 1.Bf.440/2007/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet a II. r. terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

A Be.352.§-ának (1) bekezdése alapján a tényállást azzal pontosította, hogy a viszonyvád előterjesztésére 2006. március 3-án került sor.

Emellett a felülvizsgálati gyakorlatnak megfelelően a tényállás részének kell tekinteni a másodfokú bíróság által határozatának indokolásában - 2. oldal - tett azon ténymegállapítást is, miszerint I. r. terhelt volt az, aki ezt a cselekménysort - a II. r. terhelt által az ő telkéről készített fotóval kapcsolatban - kezdeményezte, aztán került sor a bántalmazásra. Az I. r. terhelt kezdte a II. r. terhelt bántalmazását, ami aztán kölcsönösségbe torkollott.

A másodfokú bíróság osztotta a Budakörnyéki Bíróság álláspontját, miszerint a terheltek mindketten a jogtalanság talaján álltak, amikor hangos szóváltást követően egymást tettleg bántalmazták. Rámutatott, hogy erre tekintettel az elsőfokú bíróság törvényesen állapította meg a II. r. terhelt bűnösségét, és cselekményét is az anyagi jogszabályoknak megfelelően minősítette.

A Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság jogerős végzése ellen - azonban értelemszerűen a Budakörnyéki Bíróság elsőfokú ítélete ellen is - a II. r. terhelt védője élt a Be.416.§-a (1) bekezdésének a) pontja alapján felülvizsgálati indítvánnyal, a terhelt javára a Btk.29.§-ának (1) bekezdésében meghatározott jogos védelem megállapítása, egyben felmentés érdekében.

Indítványában arra hivatkozott, a másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy a cselekménysorozatot az I. r. terhelt kezdeményezte, s ő kezdte a II. r. terhelt bántalmazását is, ami azután kölcsönösségbe torkollott.

Erre a megállapításra is figyelemmel a jogos védelem intézményének téves alkalmazásával helyezkedett a Pest Megyei Bíróság arra az álláspontra, hogy a II. r. terhelt javára a jogos védelem nem állapítható meg.

A Legfelsőbb Bíróság 15. számú Irányelvének III. Fejezete szerint a jogos védelem megítélésénél az adott ügy egész folyamatát figyelembe kell venni, és a cselekményeket összefüggésükben kell vizsgálni annak eldöntéséhez, hogy a véghezvitel pillanatában a jogos védelmi helyzet fennállott-e. A 15. számú Irányelv meghatározza a megtámadott kötelező kitérésének eseteit is. Miután az ott írtak egyike sem forog fenn, a terheltnek kitérés-i kötelezettsége nem lehetett (BH 1998/158. szám).

A fentieknek megfelelő bírói gyakorlat szerint az ügy történéseinek egész folyamatát, összességét kell figyelembe venni, a cselekménysor összefüggő vizsgálatával kell állást foglalni abban, hogy a jogerős védelem fennforgott-e. Az adott tényeket a megtámadott szempontjából kell szem előtt tartani, minthogy a kockázatot mindenkor a jogtalanul támadónak kell viselnie (BH 2002/212. szám). Mindezekre tekintettel az adott esetben megállapítható, a II. r. terhelt jogos védelmi helyzetben cselekedett, ekként felmentése indokolt.

A nyilvános ülésen a védő felülvizsgálati indítványát fenntartotta, és ahhoz a terhelt is csatlakozott.

A Legfelsőbb Bíróság az indítványnak megfelelően a felülvizsgálattal érintett első- és másodfokú jogerős határozatot a II. r. terhelt vonatkozásában a Be.416.§-a (1) bekezdésének a) pontja alapján, továbbá - hivatalból - a Be.416.§-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott abszolút eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében vizsgálta felül.

Ennek során az indítványt alaptalannak találta.

A Be.423.§-ának (1) bekezdése szerint a felülvizsgálatban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványt pedig, függetlenül az esetleges későbbi jogszabályi változásoktól - a Be.416.§ (1) bekezdésének e) és f) pontjában meghatározott esetek kivételével - a Be.423.§-ának (2) bekezdése szerint a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

A Btk. az elkövetéskor és a jogerős elbíráláskor egyaránt hatályos, a jogos védelemről rendelkező 29.§-ának (1) bekezdése szerint nem büntethető, akinek a cselekménye a saját, illetőleg a mások személye, javai, vagy közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket

közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

A 15. számú irányelv III. részére figyelemmel kialakult töretlen bírói gyakorlat szerint, amennyiben két elkövető között kölcsönös szidalmazás után kölcsönös verekedésre kerül sor, mindkettejük szándéka jogtalan támadó jellegű, és ez okból egyikőjük sem hivatkozhat a jogos védelmi helyzet fennállására. Ezen nem változtat az sem, ha tényként megállapítható, hogy a verekedést melyikük kezdeményezte. A kölcsönös verekedés során ugyanis mindkét fél a jogellenesség talaján áll (BH 2004/93. szám, és BH 2000/187. szám).

Arra is figyelemmel, hogy eszköz nélküli bántalmazásra került sor, és az irányadó tényállás nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy a II. r. terhelt a pofonütésekkel az őt érő pofonokat kívánta volna kivédeni, elhárítani, a jogos védelem kizárása, egyben a II. r. terhelt bűnösségének megállapítása, és cselekményének jogi minősítése mindenben megfelel az anyagi jogszabályoknak.

A Legfelsőbb Bíróság a Be.416.§-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti (a Be.373.§-a (1) bekezdésének I/b-c) pontja, illetőleg II-IV. tétele) eljárásjogi okok vonatkozásában különös tekintettel vizsgálta, hogy az első- és másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének megfelelően eleget tett-e (Be.373.§ (1) bekezdés III/a. pont). Felülvizsgálati okot azonban e vonatkozásban sem észlelt. Az elsőfokú bíróság ugyanis a feltárt bizonyítékokkal teljes összhangban, kellően megindokolta, hogy védekező magatartást a II. r. terhelt részéről nem látott megállapíthatónak. Kellő indokát adta tehát annak, hogy miért tekintette kölcsönös verekedés során elkövetettnek, megtorló jellegűnek a II. r. terhelt által kifejtett bántalmazást. Mindezt nem tették kétségesse a másodfokú bíróságnak az I. r. terhelt a bántalmazást kezdeményező szerepére vonatkozó megállapításai sem.

A fentieknek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta, ezért a támadott határozatokat a Be.426.§-a alapján a II. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be.3.§-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét pedig a Be.416.§ (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be.418.§-ának (3) és 421.§-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság határozata a Be.420.§-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2009. december 15.

*Dr. Édes Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó
bíró, Dr. Horváth Ibolya s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*bírósági ügyintéző
MGy*